

Ochrana dravcov na Slovensku, Trhová 54, 841 01 Bratislava, www.dravce.sk

Kontrolujú sa elektrické vedenia, na ktorých dochádzalo k nárazom vtáctva

Tlačová správa

Bratislava, 18. januára 2018

Ak v najbližších dňoch budete vidieť v okolí elektrického vedenia stáť na poliach ľudí, neľakajte sa. Môže ísť o mapovateľov, ktorí v rámci projektu LIFE Energia monitorujú, ako vtáky reagujú na tzv. odkloňovače. Sú to špeciálne prvky, umiestnené na elektrických vedeniach, vďaka ktorým si vtáky prekážku včas všimnú a nadletia ju. Ktoré z testovaných zviditeľňovačov sú v podmienkach Slovenska najefektívnejšie, budeme vedieť po ukončení kontrol a vyhodnotení v roku 2019.

„V rámci projektu LIFE Energia sme najprv určili tie úseky elektrických vedení, ktoré pre vtáky predstavovali najväčšie nebezpečenstvo a dochádzalo tu k nárazom vtákov do vedení. Od júna 2016 začali energetické spoločnosti inštalovať prvé odkloňovače a presne odvtedy prebieha aj kontrola ich účinnosti. Jedná sa o prvky, ktorých úlohou je odkloniť let vtákov - teda upozorniť letiaceho jedinca na možné riziko, ktoré predstavuje elektrické vedenie. V rámci projektu LIFE Energia testujeme tri typy zviditeľňovačov: RIBE vlajky, špirálu a prvok FireFly. 18 odborne vyškolených mapovateľov monitoruje v súčasnej dobe reakcie vtákov na 43 km ošetrovaných vedeniach napätia 22 kV a 110 kV. Na základe získaných údajov budeme vedieť vyhodnotiť efektivitu jednotlivých prvkov v podmienkach nášho územia a našej druhovej skladby vtákov. Posledné odkloňovače letu vtákov pod projektom LIFE Energia budú nainštalované v tomto roku, spolu to bude 8 tisíc prvkov v rozsahu 82 km,“ vysvetľuje Marek Gális z Ochrany dravcov na Slovensku.

„Monitoring prebieha v každom počasí, s výnimkou silného dažďa, kedy vtáky málo lietajú. A ako vyzerá deň mapovateľa? Pol hodinu pred svitaním už stojí na mieste a počas dvoch hodín lokalitu pozoruje. Zaznamenáva reakcie vtákov na odkloňovače, aké druhy sa tu vyskytujú a v akom počte, ale aj smer a intenzitu vetra, oblačnosť a pod. Počasie totiž významne ovplyvňuje bezpečnosť a plynulosť preletu vtákov. Potom peši skontroluje vybraný úsek pod vedením. Ďalšia dvojhodinová etapa monitoringu začína pol hodinu pred zotmením. Práve počas týchto štyroch hodín je riziko nárazov najvyššie, z dôvodu nedostatku svetla a vtáky sú zároveň najviac aktívne. Paradoxne, čím chladnejšie je vonku, tým sa nám ľahšie mapuje – po zamrzutej pôde je pohyb jednoduchší, ako po rozbahnenom teréne,“ dopĺňa Gális.

„V najbližších týždňoch očakávame zvýšenú frekvenciu preletov labutí veľkých. Tie sa postupne presúvajú z vodných plôch na okolité polia, obzvlášť ak je na nich vysadená repka olejná, ktorou sa krmia. Práve labuť bola na západnom Slovensku najčastejšou obeťou nárazov. Váži 10 až 12 kg a s rozpätím krídel 2 až 2,4 m je pre ňu typický dlhý a pomalý prelet. To jej znemožňuje dostatočne rýchlo zareagovať na prípadnú prekážku v krajine, akou sú i elektrické vedenia. Toto riziko sa zvyšuje pri prelete v krdli. Prvé labute z čela krdla síce zvyčajne zareagujú na prekážku a nadletia ju, avšak ostatné to už nemusia stihnúť. Dá sa povedať, že sa tlačia a navzájom si zacláňajú,“ hovorí Gális.

Počas 20 mesiacov kontrol účinnosti prvkov bolo vykonaných už viac ako 2 tisíc záznamov reakcií takmer 20 000 vtákov. Prvé výsledky zatiaľ ukazujú, že na tých úsekoch elektrických vedení, ktoré sú ošetrované špeciálnymi prvkami, už k nárazom nedochádza. Monitoring účinnosti prvkov bude prebiehať až do mája 2019.

Doplňujúce informácie:

- Projekt realizujú od septembra 2014 do decembra 2019 organizácie Ochrana dravcov na Slovensku, Východoslovenská distribučná, a.s., Západoslovenská distribučná, a.s., Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a rezortná organizácia MŽP SR Štátna ochrana prírody SR.
- 8 000 odkloňovačov bude inštalovaných v 13 Chránených vtáčích územiach v kompetencii spoločností: Východoslovenská distribučná, a.s., Západoslovenská distribučná, a.s., Stredoslovenská energetika - distribúcia, a.s.

Viac o projekte LIFE13 NAT/SK/001272 ENERGIA sa dozviete na webovej stránke www.lifeenergia.sk. Projekt je podporený Európskou úniou v rámci programu LIFE a významnou mierou prispieva k zlepšeniu podmienok kritériových druhov vtákov v územiach siete Natura 2000.

